

FESTSPILLENE
I BERGEN

PROGRAM
KR 20

HÅKONSHALLEN

FREDAG 27. MAI KL 19:30

Goldbergvariasjonene

m/Christian Ihle Hadland

BERGEN
INTERNATIONAL
FESTIVAL

25. MAI — 08. JUNI
2016

Sorry, jeg hadde
glemt at du la ut for
Festspill-billettene.
Vippser deg nå!

Du trenger bare et mobilnummer,
og vipp så er pengene på vei.

Uansett hvilken bank du har.

By DNB

Nå koster det ingenting å overføre beløp
under 5000 kroner. Å vippe 5000 kroner
eller mer, koster 1 % av beløpet.

Goldbergvariasjonene m/Ihle Hadland

HÅKONSHALLEN

Fredag 27. mai kl 19:30
Friday 27 May at 19:30

Varighet: 1 t 15 min
Duration: 1 h 15 min

Christian Ihle Hadland piano

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685–1750)
Goldbergvariasjonene *The Goldberg Variations*, BWV 988

Introduksjon ved Annabel Guaita kl 18:55.
Introduction (in Norwegian) by Annabel Guaita at 18:55.

Konserten tas opp av NRK radio.
*The concert is recorded by NRK radio,
the Norwegian Broadcasting Corporation.*

Flygelet i Håkonshallen er en gave fra
Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen.
*The grand piano in Håkonshallen is a gift from the
foundation Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen.*

Historiens første og helhetlige variasjonsverk

Goldbergvariasjonene er et av klaverlitteraturens største, mest monumentale og kanskje mest spilte verk.

Men det har ikke alltid vært slik. I 150 år lå musikken uten å bli spilt. Kanskje var det fordi et sytti minutter langt musikkstykke var for langt til å spilles på en og samme konsert. Disse variasjonene er nå blant Johann Sebastian Bachs mest populære verk og en av de musikalske reisene som tåler å bli gjenopplevd – igjen og igjen. Opprinnelig ble musikken skrevet for cembalo med to manualer. Da er det lett å forestille seg at det byr på både pianistiske og plassmessige utfordringer når det skal spilles på et moderne flygel. Ikke rent ofte må pianisten løse de praktiske utfordringene som oppstår når to hender skal spille det som opprinnelig ble spilt på to manualer.

Opprinnelig kalte Bach verket for *Clavier Übung* og det ble utgitt i 1742. Verkets første tema, eller «aria» er likevel skrevet mye tidligere. Denne rolige satsen med et sarabandepreg opptrer første gang i noteheftet som Bach skrev til sin kone *Clavier-Büchlein für Anna Magdalena Bach* i 1725. Tilnavnet *Goldbergvariasjonene* som musikken etter hvert fikk på folke-munne, bunner i en anekdote som er like fornøylig som den er omtvistelig. Johann Sebastian Bach hadde en elev som het Johann Gottlieb Goldberg, ansatt cembalist hos den russiske ambassadøren i Dresden, Grev Keyserlingk. Legenden sier at greven skal ha lidd av søvnløshet og at Goldberg pleide å spille cembalo i rommet ved siden av for å lindre hans insomnia. Greven bestilte et verk fra Bach som Goldberg skulle spille ved disse anledningene og Bach bestemte da seg for å skrive et sett med 32 variasjoner. Dette var av et omfang som sannsynligvis aldri tidligere hadde vært gjort.

Historien stammer fra en biografi skrevet i 1802 og skal angivelig springe ut fra samtaler med Bachs sønner. Man har

likevel sådd tvil om hvorvidt den stemmer, blant annet fordi Goldberg bare var 14 år da verket ble skrevet. I tillegg finner man ingen dedikasjon til verken Kayserlingk (eller Goldberg forøvrig) på partituret, noe som var vanlig på den tiden når man hadde bestilt og betalt.

Den er symmetrisk delt i to med seksten takter i hver del. Man kan se på verket som en sirkel, som begynner og slutter med denne ariaen. Mellom disse finner vi 30 variasjoner organisert i ti grupper med tre variasjoner i hver. Hver del repeteres, også i variasjonene, men man kan likevel oppleve musikalsk variasjon gjennom utøverens ulike utforming av disse delenes frasering, dynamikk og artikulasjon. Med *Goldbergvariasjonene* skapte Bach historiens første og helhetlige variasjonsverk som både har satt en standard og har gitt inspirasjon til en rekke andre, både i det 19. og det 20. århundre.

Tekst: Annabel Guaita

The first major variation work in history

The Goldberg Variations constitute one of the greatest, most monumental and most performed works in the repertoire for the piano/harpsichord.

It has not always been that way however. For 150 years the music was largely neglected, possibly because a single work lasting over an hour was considered too long to appear in a concert. The variations have now become one of Johann Sebastian Bach's most popular works – a musical journey that benefits from being experienced over and over again. It was originally written for a two-manual harpsichord. The restriction to a single manual provides certain challenges when performed on a modern piano, particularly in the variations in which the hands cross in the same part of the keyboard.

Bach originally named the work Clavier Übung (Keyboard Exercises), and published it in 1742. Its first theme, called 'aria', was actually composed much earlier. It appeared as a sarabande in the booklet Clavier-Büchlein für Anna Magdalena Bach, which he wrote for his wife in 1725. The name Goldberg Variations by which the work is known developed from an anecdote which is as questionable as it is delightful:

Johann Gottlieb Goldberg, a pupil of Bach, was the harpsichordist to the Russian envoy in Dresden, Count Keyserlingk. Legend has it that the sickly count suffered from insomnia and when he did so Goldberg would play the harpsichord in an antechamber. The count once mentioned in Bach's presence that he would like some clavier music which Goldberg could play to cheer him up when he lay sleepless, and Bach wrote this set of 32 variations, all based on the same ground bass – probably more than ever before.

The anecdote is from a biography written in 1802, supposedly based on conversations with Bach's sons. Considerable scepticism has however been expressed about the episode, not

least because Goldberg was only 14 years old when the work was published. Neither is it dedicated to Kayserlingk – nor even Goldberg – which was normal practice at the time for commissioned works.

The aria and variations are symmetrically divided into two with sixteen bars in each part. The work as a whole may be seen as a circle, beginning and ending with the aria. In between there are thirty variations organised in ten groups of three. Both parts of each are repeated, but the repetitions may be varied by the performer's choice of phrasing, dynamics and articulation. In his Goldberg Variations Bach created the first ever complete work in variation form, setting a standard and providing inspiration to many in the nineteenth and twentieth century and beyond.

Text: Annabel Guaita

English version: Roger Martin

Christian Ihle Hadland er født i 1983 og studerte med Jiří Hlinka ved Barratt Due Musikk institutt. Han gjorde sin orkesterdebut med Kringkastingsorkesteret da han var 15 år, og har siden opptrådt med alle de store norske orkestrene og en rekke internasjonale. Han er en etterspurt konsert- og kammermusiker og har opptrådt ved mange prestisjefylte arenaer og festivaler. Han har opptrådt ved Festspillene i Bergen en rekke ganger, og var solist på Griegs a-mollkonsert i 2012. Ihle Hadland har gjort flere innspillinger og vunnet en rekke priser, inkludert Den norske solistpris, Lindemanprisen, Shell-prisen og Statoils talentstipend for klassisk musikk 2009. I 2010 ble han kunstnerisk leder for Kammermusikkfestivalen i Stavanger sammen med Martin Fröst. I 2011 ble han tatt opp i BBC Radio 3s New Generation Artist-program, og i 2013 debuterte han ved BBC Proms. Samme år ga han ut en Spellemannpris-nominert innspilling av Mozarts pianokonsert nr. 21 og 22 sammen med Oslo-filharmonien.

Christian Ihle Hadland, born in 1983, studied with Jiří Hlinka at the Barratt Due Institute of Music. He made his debut with the Norwegian Radio Orchestra at the age of 15, and has since gone on to perform with all of Norway's leading orchestras and several international orchestras. He is in great demand both as a recitalist and as a chamber musician and has appeared at prestigious venues and festivals in addition to making several recordings. He has performed several times at the Bergen International Festival since 2004, and was the soloist in Grieg's A minor Piano Concerto in 2012. Christian Ihle Hadland has won numerous awards, including the Norwegian Soloist Prize, the Lindeman Prize and the Shell Prize. He was named Statoil's Classical Artist 2009 and was in 2010 appointed joint Artistic Director of the Stavanger Chamber Music Festival with Martin Fröst. In 2011 he joined the BBC Radio 3 New Generation Artists scheme, and in 2013 made his BBC Proms debut. His recording of Mozart's Piano Concertos nos. 21 and 22 with the Oslo Philharmonic released in the same year was nominated for Spellemannsprisen, the Norwegian Grammy award.

Foto: Kim Laland

Flere festspillkonserter med Christian Ihle Hadland
More festival concerts with Christian Ihle Hadland

Andreas Brantelid & Christian Ihle Hadland

HÅKONSHALLEN

Lørdag 04. juni kl 19:30 Saturday 04 June at 19:30

Sharon Bezaly m/Christian Ihle Hadland

GRIEGS VILLA

Lørdag 04. juni kl 22:30 Saturday 04 June at 22:30

Festspillene takker

Festspillambassadører

Trond Mohn
Rika AS v/Yvonne og Bjarne Rieber
Grieg Foundation

Hovedsamarbeidspartnere

DNB
DNV GL
Statoil
Bergens Tidende
Radisson Blu Hotel Norge
Dagens Næringsliv

Prosjektpartnere

Bergens forskningsstiftelse
Sparebankstiftelsen DNB
– Dextra Musica
Kavlifondet
GC Rieber Fondene
H. Westfal-Larsen og Hustru Anna
Westfal-Larsens Almennyttige
Fond
Herman Friele
Fritt Ord
Anders Sveaas' Almennyttige Fond

Festivalpartnere

Morgenbladet
PwC
Telenor
Norwegian Hull Club
A7 Print
07000 Bergen Taxi
Widerøe
Galleriet
Atea
Securitas
Avinor
BIR Bedrift
Olden
Tesla Bergen
TIDAL

Offentlige støttespillere

Kulturdepartementet
Bergen kommune
Hordaland fylkeskommune
Utenriksdepartementet

Prosjektstøtte

Institut français de Norvège
Oticon Fonden
J W Eides Stiftelse
Bergens Riksmålsforening
Music Norway
AS Bergens Teater og
Det Dramatiske Selskab
Finsk-norsk kulturinstitutt
Vest Næringsråd
Sartor Storsenter

Arenaer

Apollon Platebar
Baroniet Rosendal
Bergen Domkirke
Bergen Kunsthall
Bergen Offentlige Bibliotek
Cornerteateret
Den Nationale Scene
Fana Kulturhus
Foldnes Kyrkje
Fløien Folkerestaurant
Grieghallen
Hengjo i Bekkjarkvik
Herdla Kyrkje
Høgskolen i Bergen

Håkonshallen
KODE Kunstmuseene i Bergen
St. Jørgen kirke, Lepramuseet
Litteraturhuset i Bergen
Logen Teater
Moster Amfi
Oseana
Rekstensamlingene
Stavanger konserthus
Stord Kulturhus
Studio Bergen
Universitetet i Bergen (Aulaen)
Østre

Co-producenter

Absence
Bergen Filharmoniske Orkester
Bergen Nasjonale Opera
Carte Blanche – Norges nasjonale
kompani for samtidsdans
Den Nationale Scene
Fargespill
Kringkastingsorkestret
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester
Opera Bergen
Theater Chur
Theater Trier

Andre partnere og bidragsytere

Askøy kommune
Austevoll kommune
Barratt Due musikkintitutt (Crescendo)
Bekkjarkvik Gjestgiveri
Bekkjarkvik Eiendom AS
Bergen Domkor
Bergen og Hordaland Turlag
Bergen Internasjonale Kultursenter
Bergen internasjonale filmfestival
Bien Snackbar
Bærum Kulturhus
Bømlo kommune
Bømlo Teater
Damsgårdsdagene
Det felles innvandrerråd, Hordaland
Dukkenikernes teaterverksted
Edvard Grieg Kor
EKKO
Fløibanen A/S
Regionalt forskningsfond Vestlandet
Forsvarsbygg nasjonale festningsverk
GAMUT, Griegakademiets senter
for musikkterapiforskning
Griegakademiet
– Institutt for musikk, UiB
Holbergprisen
Jiří Hlíbka Klaverinstitutt
Kritikerlaget
Kristian&Uwe
Kulturskolene i Sunnhordland
Lydgalleriet
Lysverket
Nordisk råds musikkpris
Norges musikkhøgskole
Norges Musikkorps Forbund
Norsk Komponistforening
Norsk publikumsutvikling
NRK
Oslo-Filharmonien (Crescendo)
Raftostiftelsen
Revy & Teaterservice
Siljustøls Venner
Sjøforsvarets Musikkorps
Steinway Piano Gallery Oslo
Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen
Stiftelsen Siljustøl
Studentradioen i Bergen
Sveriges ambassade i Oslo
Vestnorsk jazzsenter

Crescendo støttes av

Trond Mohn, Bettina Ford Jebsen,
Hans Peter Jebsen,
Sparebankstiftelsen DNB,
Dextra Musica og Talent Norge.

BALANSEKUNST

I DNV GL (tidligere Det Norske Veritas) er vi opptatt av sikkerhet, kvalitet og integritet. Vi er nå 15.000 ansatte i 100 land, som hver dag jobber mot et felles mål: En sikker og bærekraftig fremtid. Vår rolle består ofte i å balansere næringslivets og samfunnets interesser. Vi kaller det balansekunst.

Vårt samarbeid med Festspillene understøtter denne forpliktelsen overfor samfunnet. For kultur og samfunn går hånd i hånd.

Derfor er vi stolt hovedsamarbeidspartner for Festspillene i Bergen.

Lær mer om oss på www.dnvgl.com

